
Kairi Look
HÄRRA KLAASI PÖÖRANE MUUSEUM
Illustreerinud Marge Nelk

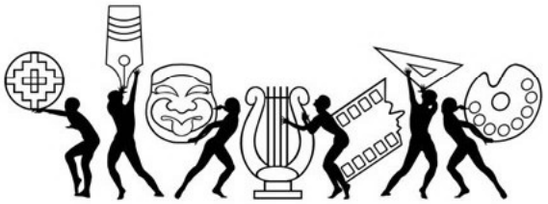
Kairi Look

Härra Klaasi pöörane muuseum

Tallinna Keskraamatukogu 2016

Raamatu väljaandmist on toetanud Eesti Kultuurkapital

EESTI KULTUURKAPITAL

Raamatu said Tallinna Keskraamatukogult kingiks kõik Tallinnas 2016. aastal kooliteed alustanud lapsed.

Toimetaja Margit Ross
Kujundaja Marge Nelk
Tekst © Kairi Look, 2016
Pildid © Marge Nelk, 2016
© Tallinna Keskraamatukogu, 2016

ISBN 978-9949-9353-8-3
Trükitud Tallinna Raamatutrükikojas

KALLIS LUGEJA

„… ja siis see juhtus," ütleb raamat, mida sa, hea sõber, just lugema asusid. „Härra Klaasi pöörane muuseum" on sulle kingitus Tallinna Keskraamatukogult. Raamat räägib Renest, Annast ja Augustist, kelle tavalisest koolipäevast saab järsku pöörane seiklus. Ah et kuidas, küsid sa? Väga lihtne! „Kui julged unistada, on kõik võimalik." Just nii soovitab raamatus härra Klaas, pöörase muuseumi direktor ise.

Raamatukokku tulles võib ka sinu päevast paugupealt saada põnev seiklus. Valid riiulilt raamatu, avad esimese lehe – ja hoplaa! – rändad kohe mööda kaugeid maid. Või kes teab… äkki ootab sind ees hoopis maailm, mis on täis lahedaid loomi, nõidu või tulnukaid. Ka sinu raamatukogus on mustmiljon seiklust, mis krõbistavad kannatamatult riiulitel. Nad ootavad sind pikisilmi seiklema!

Mõnusat lugemist!

Sinu raamatukogu

MINU KANGELAN

I

Kellahelin murdis tolmuse vaikuse ja klass ärkas ellu.

„TRRRRRRRRRR!”

Toolid kolksusid, sahtlid paukusid ja kakskümmend last hüppas korraga püsti. Madin segunes hüüete ja naeruga, kotilukud tõmmati raksuga kinni.

„Väga tublid olite täna!” hõikas õpetaja Robert üle lärmi. „Toredat nädalavahetust!”

Uks mürtsatas, koridorist kostis jooksusamme ja klassiruum jäi tühjaks. Ainult kriiditolm väreles õhus ja joonistas pinkide kohale kuldseid triipe. Eredas sügispäikeses tundus ruum täna eriti vaikne ja väsinud. Robert torkas päeviku sahtlisse, ringutas ja viskas jalad lauale.

Ta jõudis vaevu hinge tõmmata, kui tundis endal äkki kellegi terast pilku. Õpetaja pööras pead ja võpatas. Akna taga istus suur lumivalge papagoi ja põrnitses teda põlevate silmadega.

Robert tõusis aeglaselt püsti ja astus lähemale. Lind ei liigutanud, kuid ta silmad jälgisid meest teraselt. Õpetaja tegi akna ettevaatlikult lahti ja papagoi hüppas aknalauale.

„Ja kust sina siis nüüd niimoodi tuled?" küsis Robert. „Kelle puurist sa jalga lasid?"

Papagoi kallutas pead ja uuris meest, kuid ei teinud piiksugi. Õpetaja kükitas linnu ette ja märkas alles nüüd, et papagoi selja taga on midagi. Päikesest soojal aknaplekil seisis rullis ajaleht, Roberti nimi peal. Ta rapsas lehe lahti ja heitis pilgu esikaanele. Reede, 2. oktoober – see oli täna!

„Mis ajast papagoid posti toovad?" pomises Robert. „Sellist asja näen ma küll esimest korda..."

Papagoi ei vastanud. Ta keksis mööda aknalauda edasi ja uuris midagi üle Roberti õla. Õpetaja pööras pead ja kergitas üllatusest kulmu.

Papagoi uuris joonistusi, mis lapsed hommikul teinud olid. Seinal seisid pikas reas lemmiktegelased, üks vahvam kui teine: kaks ämblikmeest, seitse printsessi, kolm poni, astronaut, hull teadlane mullitavas laboris ja „Tähesõdade" jedid, ning siis veel mitu lemmikut, keda Robert üldse ei tundnudki.

„Postiljonist papagoi, keda huvitavad laste joonistused?!" Robert muigas, pöördus aknale tagasi ja vakatas.

Papagoi oli kadunud kui tina tuhka, ainult lahtine aken kääksus tasa. Tolmusel aknalaual lebas vaid ajaleht ja krabises tuules. Robert pistis pea aknast välja ja vaatas ringi. Mänguväljakult kostis hääli ja taevas sõudsid valged pilved, kuid papagoist ei olnud jälgegi. Robert nõjatus seinale ja kratsis hämmeldunult kukalt ning märkas järsku aknaplekil sädelust. Ta kummardus lähemale ja kissitas silmi.

Klaasi taga tolmu sees lebas hõbedane linnusulg ja sätendas kutsuvalt. Robert sirutas käe, kuid ebe võbeles ja tõusis keereldes õhku. Sulg hõljus ja pöörles sügistuules õpetaja nina ees ning maandus ajalehele. Seekord oli Robert kiirem. Ta napsas sule paberilt... ja ta pilk langes lehele. Värviliste reklaamide vahel seisis lihtne kuulutus:

Robert tõstis silmad kuulutuselt ja silmitses klassiseina. Ta pilk libises üle pika lemmikkangelaste rea ja jäi peatuma viimasel lehel. Paber oli tühi, peale nime polnud sel ühtegi kriipsu. Õpetaja jäi mõttesse ja rullis hajameelselt ajalehenurka. Siis haaras ta telefoni ja valis numbri, sõrm kuulutusel.

„Halloo, kas kunstimuusem...? Robert Lepik Kesklinna Koolist. Mul on huvi teie kunstihommiku vastu... Just nii – esimene klass...”

II

Rene istus köögis ja sonkis kahvliga ühepajatoidus. Vanaisa parandas töölaua taga prilliraame, ereda lambi all küürus. Vanaema seisis kraanikausi ääres ja lobistas nõusid pesta.

„Kuidas sul siis täna ka koolis läks?" küsis vanaema.

„Normaalselt," ühmas Rene.

„Normaalselt ja normaalselt... mis te tegite?" uuris memm ja nühkis panni, nii et vahtu pritsis üle pea.

„Niisama, ei midagi," pomises Rene ja kaevas ühepajatoidust viinereid. Miks siin majas alati nii kohutavalt viineritega koonerdati?

„Mismoodi ei midagi!" ei jätnud vanaema jonni. „Mis teil nüüd täna oligi... Loodusõpetus. Eesti keel. Ja joonistamine? Armas aeg! See on ju ometigi tore!"

Rene ohkas ja pani kahvli käest. „Õpetaja tahtis, et me teeks oma lemmikkangelast."

„Lahe!" arvas vanaisa eemalt. „Kelle sa valisid?"

„Kedagi," pomises Rene. „Kangelased on tobedad. Mingid väljamõeldud tegelased, ämblikmees, printsessid... Ja sinised ponid! Ega me lasteaias ole."

„Miks siis nii," vangutas vanaisa pead ja uuris luubiga prilliraami. „Kangelane võib olla ju päris inimene ka! Näiteks leiutaja, maadeavastaja või laulja..."

„Elvis Presley!" õhkas vanaema, nühkis aina kiiremini panni ja nõksutas taguotsa. „Shubidubi! Rubidubiduu!"

„No järgmine joonistamistund jääb teil igatahes ära," katkestas papa rokkiva vanaema. „Õpetaja just kirjutas. Teil on teisipäeval ekskursioon."

„Ekskursioon?" tõstis Rene pea. „Äge! Kuhu?"

Vanaisa võttis prillid eest ja sügas kukalt. „Oli vist kunstimuuseumi, mingi lasteüritus."

„Muuseumi..." pettus Rene.

„Muuseumi!" juubeldas vanaema. „Me käisime su emaga seal vanasti alailma. Kõik need värvilised pildid ja kivist kujud... Airassaaa, kohe jalust võttis nõrgaks! Eks tollal oli seal eesotsas see vapustav meesterahvas ka... Pikk ja blond, ja millised vuntsid!" Vanaema kallas Rene piimaklaasi hajameelselt morssi, nõjatus külmkapile ja unistas vuntsidega mehest. Rene ja papa vaatasid talle etteheitvalt otsa.

„Ja jessakene, emast rääkides... ma peaaegu unustasin," lisas vanaema. „Liis helistas täna ja... Rene, ema ei jõua vaheajaks koju. Kiire aeg, piletid on kallid ja... Aga detsembris ta tuleb kindlasti."

Rene pani kahvli käest ja neelatas. Ema oli juba kaks kuud välismaal ülikoolis ja Rene igatses teda väga. Vanavanemate juures oli küll hea, aga emaga võrreldes olid nad ikkagi imelikud, eriti memm. Rene kalendris oli juba terve september riste täis

ja nüüd peab ta veel terve sügise ootama. Ta lükkas taldriku eemale ja libistas end toolilt maha. „Aitäh. Kõht sai täis."

„Ära siis sellepärast kohe kurvasta," lohutas vanaema Rened. „Küll me võtame siin ise midagi toredat ette."

Rene oli aga juba läinud. Vanavanemad kuulsid, kuidas toauks sulgus ja köögis jäi väga vaikseks.

„Miks sa siis kohe nii," sõnas vanaisa etteheitvalt. „Sa ju tead, kui väga ta ootas."

„No ma mõtlesin, et räägin parem kohe ausalt ära," laiutas vanaema käsi. „Et poleks nagu tookord Krantsiga...."

Vanaisa ohkas ja jäi mõttesse. Krants oli Rene kutsikas, kelle ta väiksena oli tänavalt leidnud ja kes möödunud suvel õnnetult auto alla jäi. Vanaisa ei tahtnud Rened kurvastada ja ütles, et omanik tuli Krantsile järele. Kui tõde hiljem kogemata välja tuli, oli Rene väga solvunud ja uskus edaspidi ainult seda, mis oli kindlasti olemas. Väljamõeldisi pidas Rene valedeks ja unistada ei tahtnud ta enam ka. Vanaisa vaatas murelikult kinnist ust. Rene maailm oli peale Krantsi kadumist hoopis pisem kui enne.

Rene toast kostis lambiklõps ja valgustriip ukse all kadus. Vanaisa ohkas, istus uuesti laua taha ja võttis ette järgmised katkised prillid.

III

Kui kaksikud teisipäeval kooli jõudsid, olid teised juba kohal. Augustil läks hommikul kotti pakkides kauem ja Anna ei läinud kunagi üksi kooli. Kui Annal oli pärast tunde klaveritund, ootas August ka alati õe ära.

Osa lapsi istus trepil, teised kõksisid jalkat ja mängisid pinksi. Ainult Rene seisis rattaparklas ja toksis kinganinaga kummi. Kaksikud jäid tema juures seisma, rattad käekõrval, ja otsisid võtit.

„Siin pole ruumi!" teatas Rene ja seisis Augustile ette.

„On ju küll," ütles August. „Ma panen siia vahele, näe, täpselt mahub ära." Ta tõukas esiratta renni, aga raske lenks vajus tagasi ja lükkas ka Rene spordika ümber.

„Näed ju nüüd, et ei mahu! Mine minema!" prahvatas Rene ja August taganes õe kõrvale.

„Hei, see parkla on kõigile!" sõnas Anna tõsiselt. „Ta ei teinud seda meelega."

„Kõigile normaalsetele, mitte teiesugustele kobadele!" hüüdis Rene. „Ja üldsegi, sellise kellaga... Kas sa lasteaias käisid ka sellega?"

August puudutas punastades rattakella. „Mis lasteaias... See on ämblikmehe filmist! Ema tõi selle mulle reisilt kingituseks."

„Ema tõi! Kas ema saadab sind kooli ka? Ja tuleb pärast järele?" noris Rene.

„Kuule, lõpeta ära. Mis sul viga on?" astus Anna vahele. „Me pole sulle midagi teinud."

„Selliste memmekatega polegi mul midagi teha!" turtsatas Rene. „Ja ühtki ratast ei mahu siia enam ka."

Anna ohkas ja keeras Renele selja. „Lähme pargime parem kuhugi mujale." Kaksikud võtsid rattad käekõrvale ja suundusid staadioni poole. Rene vaatas neile torssis näoga järele.

Anna ja August jõudsid just klassikaaslaste juurde, kui trepile astus õpetaja Robert. „Tere hommikust, suslikud! Kas kõik on kohal? Seiske paigal, ma loen teid üle. Üks, kaks, kolm, neli..."

Kõik olid kohal. Robert astus trepilt laste sekka ja siis vuras maja ette buss.

Kaksikud ronisid esimeste seas peale ja valisid kohad seitsmendas reas. Nad olid end just mõnusasti sisse seadnud, kui Rene neist mööda läks. Poiss venis päris tagumisse ritta ja pööras pilgu aknast välja. Kaksikud hingasid kergendusega.

Viimasena hüppas bussi peale õpetaja Robert. Ta tervitas juhti, viskas kingad jalast ja vingerdas paljaid varbaid. Robert kandis sokke ainult külmadel talvedel – vanaema kootud ja triibulisi. Buss lõi hääled sisse ja võttis turtsatusega kohalt.

IV

Kunstimuuseum asus vanas pargis, lärmakast linnamelust eemal. Ukse ees seisis hiiglasuur pronksist jänes ja valvas muuseumi, maja taga sinetas tore tiik, kus elasid linna kõige laisemad luiged. Nad pikutasid päev otsa kaldal päikese käes ja käisid ujumas ainult õhtuti, kui vesi oli vaikne ja soe.

Bussi saabumine raputas pargi hommikusest rahust lahti. Lapsed hüppasid maha, lippasid tiigi äärde ja ajasid üksteist kiljudes taga. Muuseumikatusel tukkuvad tuvid võpatasid ärkvele ja uurisid toimuvat nördinult.

Robert lasi lastel möllata ega märganud üldse pea kohal kogunevaid pilvi. Alles kõuemürina peale lõi ta pilgu üles. „Ruttu sisse!"

Lapsed kuulasid sõna ja jooksid sissepääsu juurde. Taevas tõmbus ähvardavalt tumedaks, nüüd müristas juba kõvasti. Klaasist muuseumiuks pöörles sahinal ja neelas trügivaid lapsi endasse. Lõpuks seisis paisuva tuule käes üksnes õpetaja ise. Langesid esimesed rasked vihmapiisad, kohe algas pöörane sadu. Õpetaja tõmbas pintsaku pea kohale ja jooksis bussi koti järele.

Muuseumis valitses rahu, lambid särasid õdusalt. Vihmapladin kostis siia justkui teisest ilmast ja äike kumises kaugel eemal.

„Tere tulemast!" kostis järsku kume hääl.

Lapsed vakatasid. Läikival kassalaual istus kiiskavas valges ülikonnas mees ja kõlgutas jalga üle põlve. Ta oli pikk, kohutavalt kõhn ja kandis suuri säravrohelisi vuntse. Mehe pöidlas sädeles roheline sõrmus, taskust paistsid aga ümmargused prillid. August märkas hämmeldusega, et kui meest vastu valgust vaadata, paistis ta kõrvade juurest läbi.

„Tulge-tulge!" tähendas mees ja keerutas pöidlaid. „Mina olen direktor Klaas, professor magister fantasticus. Ja see siin..." mees koputas taskule, „... on Raffael." Rinnataskust pistis pea välja valge rott ja sibas direktori õlale, pintsel vööl.

Lapsed uurisid jahmunult veidrat paari. „Pintsliga rott," murdis Rene vaikuse. „Nalja teete või? Kus on guaššidega jänesed?"

Direktor osutas näpuga Renele ja naeratas tunnustavalt. „Humoorikas noormees! Aga ma ei tee nalja. Raffael on kogenud kolleeg ja töötab muuseumis."

„Muuseumis?" turtsatas Rene.

„Maalide taastajana," noogutas direktor ja sügas rotti kõrva tagant. „Kas on veel küsimusi?"

Rene vakatas. Rohkem küsimusi ei olnud.

„Suurepärane!" muigas direktor ja hüppas laualt maha. „Siis ei muud, kui marss riidehoidu!"

V

GARDEROOB ➜

Lapsed vaatasid vasakule ja paremale, aga riidehoidu ei paistnud kusagilt. Suures hallis seisid vaid kassalaud ja klaasist trepp, mis ronis vingerdades ülespoole. Nad jäid nõutult seisma ja ootasid direktori juhatust, aga seda, mis nüüd juhtuma hakkas, poleks nad küll osanud ette näha. Direktor hõõrus peopesi, tõstis käed pea kohale ja tegi kolm kõlavat sõrmenipsu.

Klikk-klakk!, kajas tühi saal, ja heli põrkles seinte vahel nagu pingpongipall. Härra Klaas surus sõrme huultele... ja siis see juhtus. Muuseumisein hakkas võbelema ja sahises nagu lehed tormi käes. Sahin läks tugevamaks, kuni kostis tume plumpsatus ja seinast hüppas välja sõrmekujuline konks. Direktor tegi veel ühe tugeva nipsu ja nagi kõrvale ilmusid ükshaaval sädelevad tähed:

Saalis jäi haudvaikseks. Lapsed jõllitasid hõbedasi tähti. Need sädelesid seinal nagu kalliskivid ja muutsid vilkudes värvi: mürkroheliseks, meresiniseks, kahvaturoosaks ja jälle hõbedakarva. Anna neelatas ja pööras pilgu härra Klaasile. Mees noogutas julgustavalt. „Olgu siis," sosistas Anna, hingas sügavalt sisse ja tegi esimese sammu. Ema kingitud kollased kingad kriuksusid parketil ja tüdruk jäi paari sammu järel kõheldes seisma. Ta tundis, kuidas külmavärinad mööda selga alla jooksevad, süda tagus kõvasti. Ehk pööraks siiski tagasi? Ta vaatas üle õla – klassikaaslaste näod olid põnevil. Anna pööras uuesti pilgu seinale. Hõbedane sõrm viipas tasa lähemale: „Tule, tule..."

Anna hammustas huulde ja astus hiirvaikuses edasi. Veel viis meetrit, siis kaks, viimane... ja lõpuks seisiski Anna nagi ees. Ta libistas hinge kinni hoides jope seljast ja tõstis selle konksu otsa.

PLÜMPS!

Nagi piiksatas õnnelikult, kõigutas jopet sõrme otsas ja vingerdas tänulikult. Tüdruk hingas kergendatult ja astus eemale. Ühtäkki hakkas sein uuesti plumpsuma, justkui podiseks muuseumis hiiglaslik puder. Podin läks tugevamaks ja siis hakkasid seinast välja hüppama uued nagid. Üks, kaks, kolm, neli... ja lõpuks viimane, kahekümnes. Nagide kõrval lõid sädelema nimed. Lapsed jooksid lähemale.

Viimasena astus oma nagi ette Rene ja uuris seda tähelepanelikult. Seinast ei paistnud ei nuppe ega hooba, nagi ümber oli vaid harilik kivisein. Rene katsus konksu ülespoole väänata, aga see ei andnud järele. Abi polnud ka sikutamisest – konks läks tuliseks, viibutas sõrme ja sisises tigedalt. Rene taganes ehmunult, libistas jope seljast ja lükkas selle ruttu konksu otsa. Nagi noogutas rahulolevalt ja jäi vait. Samal ajal lükati muuseumiuks uuesti pöörlema ja sisse astus õpetaja Robert.

„Tere hommikust," surus ta direktori kätt. „Klassijuhataja Robert Kesklinna Koolist. Ma vaatan, et te saite mu klassiga juba tuttavaks. Ja milline lahe garderoob! Kust nupust teil see masinavärk siin käib?"

„Oh, see nupp on fantaasia," pilgutas direktor silma. „Minu majas on see päris eluga nimelt täitsa sassis."

FANTAASIA
REAALSUS

VI

Kui direktoriga tutvus tehtud, kutsus Robert lapsed enda juurde. Ta ootas, kuni klass vaikseks jäi, ja ütles siis kavala näoga: „Täna on meil täitsa teistmoodi koolipäev, ühtegi tundi ei toimu. Ma annan teile täna hoopis ühe laheda töö."

Laste seas tekkis kahin. „Mis töö?" hüüdis keegi põnevusega.

„Maadeavastaja oma! Ainult et uute maade asemel avastate kunstimaailma."

„Igaaaav..." haigutas Rene. „Päris maailm on sada korda parem."

„Hmm..." tegi õpetaja. „Kust sa tead? Võib-olla märkad just sina midagi, mida keegi teine pole enne näinud."

August kuulas tagareas õpetajat, kui tundis endal järsku kellegi teravat pilku. Ta piilus üle õla ja võpatas. Direktor istus kassalaual nagu ennegi, aga pea asemel oli mehel gloobus. Maakera sädeles, justkui põleks selle sees pirn ja keerles aeglaselt. Augusti suu vajus ammuli ja ta pigistas silmad kinni. Kui ta uuesti vaatas, oli direktor jälle endine ja pilgutas talle kavalalt silma.

„Maadeavastajatel oli vanasti alati eesmärk ka," kuulis August uuesti õpetaja häält. „Nad otsisid uusi saari või laevateed. Nii et teil on ka täna ülesanne – leida kogu muuseumi pealt enda lemmikpilt!"

„Kas ükskõik milline?” küsis Anna kibeledes.

„Ükskõik milline,” noogutas Robert. „Ainult vaadake rahulikult. Valige selline, mille kohta te tahaks rohkem teada saada või kus juhtub midagi põnevat. Ja et lõbusam oleks, siis ma jagasin teid rühmadesse ka. Mitmekesi märkab rohkem.” Ta tõmbas taskust nimekirja ja lapsed jäid põnevusega ootama.

„Märkab rohkem...” kuulis August pea kohal sosinat, vaatas üles ja ahhetas. Seekord hõljus härra Klaas kõrgel lae all ja kõlgutas jalga üle põlve. August müksas Annat ärevalt, aga direktor raputas pead ja surus sõrme huulile. Anna ei märganudki midagi, ta kuulas hoopis õpetajat.

„Esimene meeskond: Karl, Mihkel ja Maria. Teine, Liisa, Oskar ja Sass...” Robert luges silmi tõstmata nimesid ega märganud samuti direktorit. Kui kaksikute nimed lõpuks välja hüüti ja Anna pilgu vennale pööras, oli direktor lae alt juba kadunud. August ohkas pettunult.

Ka Anna ohkas, aga hoopis teisel põhjusel. „August, kas sa kuulsid? Me oleme Renega,” sõnas ta ja piidles murelikult venda.

Õpetaja pistis paberi taskusse ja juhendas lapsi edasi. „Te võite alustada alt skulptuuride juurest või teiselt korruselt maalisaalist. Vasakus ja paremas tiivas on külalisnäitused, sinna võite ka piiluda. Kas on küsimusi?”

Küsimusi ei olnud. Õpetaja vaatas, kuidas lapsed mööda maja laiali valgusid ja pöördus siis direktori poole. „Ma mõtlesin, et teen ise õige natuke tööd, kui lapsed ringi vaatavad. Kas kohvik...?"

„Siiapoole," noogutas direktor ja näitas õpetajale teed.

Kui härra Klaas ja Robert silmist kadusid, jäi vestibüüli ainult kolm last. „Sa ei kujuta ette, mida ma nägin..." sosistas August õele, aga siis astus ligi Rene.

„Kas hakkame peale?" sõnas ta mornilt. „Maadeavastamine – milline jama. Päris maadeavastajatega pole siin tobedas muuseumis midagi pistmist." Ta tõmbas ninaga ja suundus klaasist trepile.

VII

„Direktor hõljus!" sosistas August Annale, kui nad Rene järel trepist üles ronisid.

„Mismoodi, hõljus?" ei saanud Anna aru.

„Nagu lendaks! Aga ta istus paigal, lae all. Sel ajal, kui õpetaja rääkis."

„Ei tea, see pole võimalik," arvas Anna. „Sa nägid midagi valesti."

„Mis on valesti?" pööras Rene järsult ümber. Kaksikud jäid trepil seisma ja vaatasid üksteisele otsa. „Ei midagi," ütles lõpuks August.

„Ära valeta, ma kuulsin küll, mis ta ütles!" hüüdis Rene. „Teisi taga rääkida pole viisakas."

„Me ei rääkinudki sinust," ütles Anna tüdinult.

„Millest siis?" nõudis Rene.

„See oli direktor," ütles August. „Ma nägin, kuidas ta saalis lae all hõljus, nagu lendaks."

„Muidugi!" turtsatas Rene. „Mida sa endale veel ette ei kujuta? Lendav direktor! Kas see rott lendas ka?"

„Rotid ei lenda," ütles järsku keegi teravalt.

Lapsed võpatasid ja pöörasid pead. Saaliuksel seisis rott Raffael ja puhastas pisikese lapiga pintslit.

„Mis te vahite?" tähendas ta. „Rottidel on muudki teha kui ringi tiirutada. Lendamine on lindudele ja..." rott kratsis kukalt, „inglitele. Tulge edasi!"

Lapsed astusid üle lävepaku ja vaatasid ringi. Suures heledas ruumis rippus kümneid maale, kõik uhkes nikerdatud raamis. Piltidel seisid vanaaegselt riides meesterahvad ja malbed naised, magavad beebid süles. Palju oli ka paljaid daame, kes pikutasid laisalt puu all, uhked soengud peas, ja pikkades ürpides mehi, kes seisid üheskoos õuel ja ajasid juttu. Viimasena jäi laste pilk peatuma maalil, millel kükitasid väikesed sasipäised inglid. Nad olid pontsakad, paljad nagu porgandid ja nägid väga vagurad välja.

„Häh, inglid? Ingleid pole olemas! Nad on välja mõeldud," tähendas Rene. „Ja inglid, kes lendavad?" Ta pugistas põlglikult naeru, potsatas istuli ja haaras kahe käega vasakust põlvest. „Aiii!"

Anna ja August vaatasid segaduses ringi. Rene hõõrus valusat põlve ja siis märkasid nad põrandal punast õuna, pisikesed teravad hambajäljed sees. Rene tõusis püsti ja äigas õunale jalaga. „Kes küll..?" imestas August.

Just selsamal hetkel kuulsid lapsed kihistamist. Naer tuli selja tagant ja kõlas väga nurjatult. Nad pöörasid ja tardusid paigale. Inglid maalil näitasid neile kiuslikult keelt.

VIII

„Ne-nemad...?" kogeles August ja vaatas roti poole. „Aga need inglid on ju pildi peal!" Raffael ei tundunud millegipärast üldse üllatunud ja sibas lähemale.

„Lõpetage laamendamine, tatikad!" käsutas ta, pintsel püsti. „Te teate küll, et toiduga loopimine on rangelt keelatud. Paluge otsemaid andeks või lähete kohe nurka ja varakult magama."

Kihistamine lõppes. Inglid lõid silmad maha ja tegid kahetsevat nägu.

Raffael noogutas rahulolevalt, aga rahu ei jätkunud kauaks. Järgmisel hetkel küünitas suurem ingel end üle maaliraami ja sülitas põrandale hunniku õunaseemneid.

Lapsed põrnitsesid inglit ja see naeris võidukalt. Esihammaste asemel haigutas poisi suus suur tühi auk.

Raffael ohkas tüdinult. „Vabandust... Neil tulevad hambad. Sel ajal lähevad nad alati jube kiuslikuks. Ja kust te selle õuna saite, ah? Varganäod!"

Inglid viskasid kavala pilgu kõrvalmaalile. Sellel seisis suur savikauss, kuhjaga õunu ja viinamarju täis.

„Üks õun on puudu," jooksis August lähemale. Tõepoolest, kausi keskel oli puuviljade vahel valge tühi laik.

Raffael noogutas mornilt. „Kohutav kodune kasvatus, kombeid pole absoluutselt. Siin läheb veel kõvasti aega, enne kui neist krattidest asja saab. Pole muidugi midagi imestada ka... Omapäi kasvanud, ilma ema ja isata."

Rene kortsutas kulmu ja lõi pilgu maha.

„Vaesekesed," ohkas Anna ja inglid noogutasid innukalt. Neile meeldis, kui keegi neid haletses, eriti kui seda tegi selline armas tüdruk. Tavaliselt ei pööranud neile keegi tähelepanu, kõik vaatasid hoopis maalil seisvat naist. Inglid olid malbe daami peale kadedad, aga armastasid teda sellegipoolest. Praegugi oli Madonna kõrva taha torgatud lilleõis. Vanaaegse loori vahel nägi see väga imelik välja.

„Oi, kui ilus!" hüüdis Anna.

„Ilus küll, aga kokku riisutud," tähendas Raffael ja pööras pilgu vastasseinale. Seal seisis katkine lillevaas, laual veeloigus vedelesid aga killud.

Rene astus vaasimaali juurde ja noppis maast murdunud õie. Vesi tilkus üle raami poisi ketsidele ja ta kükitas. Jalanõud olid märjad.

INSTRUCTIONS
First Alert

„Pole võimalik! See on mingi trikk!" hüüdis Rene ja hüppas püsti. „Ja need inglid pole ka päris, nad on joonistatud."

Rene jõudis vaevu lause lõpetada, kui lapsed kuulsid pea kohal vihinat. Kolmik lõi pilgu üles ja kiljatas. Inglid olid maalilt maha hüpanud ja tiirutasid ülemeelikult ümber lühtrite. Nad tegid mitu tiiru lae all, lendasid siis Rene pea kohale, tõukasid poissi ja kiskusid teda juustest. Rene vehkis kätega ja müksis kiusajaid eemale.

Inglid itsitasid ja sööstsid edasi kaksikute juurde. Nad keerutasid ümber laste, tõmbasid Anna kingapaelad lahti ja tirisid Augustit pluusisabast. Ka Raffael ei saanud armu – inglid püüdsid talt pintslit näpata.

„Lõpetage otsekohe!" vihastas rott, aga inglid ei kuulanud sõna. Nad tegid saali kohal aina kiiremaid tiire ja kõlkusid häbematult lühtrite küljes. Kiikumisest tüdinud, sosistas suurem ingel midagi vennale ja see noogutas kavalalt.

„Seina äärde!" hüüdis Anna halba aimates ja haaras Augustil käest. Nad tormasid saalinurka, kükitasid ja pressisid seljad kõvasti vastu seina. Raffael sibas neile järele, ainult Rene jäi kangekaelselt keset saali. „Tulge, kui julgete!" karjus ta ja vaatas välkuvate silmadega kiusajaid.

Seda ei pidanud inglitele kaks korda ütlema. Nad tõusid uuesti õhku ja sööstsid otsejoones Rene suunas. Anna pigistas hirmust silmad kinni. Kohe pidi järgnema kokkupõrge...

Siis juhtus aga midagi ootamatut. Kinnisesse ruumi vihises tuul ja inglid kaotasid tasakaalu. Nad haarasid kahe käega lühtrist ja rippusid lambi küljes, aga tuul oli tugevam. See vedas neid halastamatult seina poole ja inglid lasid lambist lahti. Lühter lõi koormast vabanenult kõikuma ja väiksem ingel maandus mürtsuga maalil.

Suurem ingel oli tugevam. Ta haaras tõmbetuules raskest maaliraamist, surus kannad vastu seina ja punnis vastu. Tuul ei andnud järele, vilistas vaenulikult ja paisus mäslevaks tormiks. Anna ja Augusti riided plagisesid ja kaksikud surusid end kogu jõuga vastu seina. Anna hüüdis saalipõrandal konutavat Rened, aga torm summutas kõik hääled.

Lõpuks rauges ka suurema ingli jõud. Ta lasi raamist lahti, pöörles tormituules ja tõugati maalile tagasi. Plompsti maandus ta vanal kohal ja urises tigedalt nagu herilane. Nüüd hakkas vaibuma ka maru. Torm kahanes tuuleks ja kadus siis hoopis.

Ruumis jäi vaikseks, lapsed hingasid kergendatult. Hetk hiljem kuulsid nad kauguses lähenevaid samme.

IX

Teravad kontsalöögid plaksusid trepil ja põrand kääksus kaeblikult. Veel paar sekundit ja... „Mis siin toimub?" küsis härra Klaas.

Direktori pilk liikus maalilt maalile ja jäi peatuma katkisel vaasil. Ta torkas prillid ninale ja astus lähemale. Põrand ujus, laualt tilkus vett ja siis märkas mees ka Rene märgi ketse. Ta kortsutas kulmu: „Vabandust ebameeldivuste pärast, noor sõber. Kohe lööme korra majja!"

Härra Klaas tõstis käed, liigutas sõrmi ja Rene jalge kohale tekkis pööris. See meenutas ainet, millest klaasi puhutakse, Rene oli sellist kunagi telekas näinud. Pööris keerutas ümber ketside, imes vee endasse ja muutus helesiniseks. Seejärel tõusis vett täis moodustis õhku, lendas pisut pritsides nurka toapalmi juurde ja väänas end lillepotti kuivaks.

Järgmisena suunas direktor käed inglimaalile ja pilutas keskendunult silmi. Lilled tõusid Madonna kõrva tagant õhku ja hõljusid läbi saali nagu linnud. Oma kodumaali ette jõudes nad peatusid, justkui ootaksid midagi – ja killud laual kogunesid uuesti vaasiks. Vesi voolas anumasse tagasi ja lilled laskusid oma vanale kohale.

„Kuidas te seda tegite?" hüüdis Rene. „Mis pettus see selline on?"

„Mitte pettus, vaid kunst!” muigas direktor. „Maalid räägivadki ju päris asjadest ja inimestest, nende elust ja tunnetest: ilust ja headusest, kurjusest ja kurbusest. Kas mõistad?”

Rene raputas pead.

„No näiteks need marakratid seal,” viipas direktor inglitele. „Nad on ju nagu tavalised lapsed. Kui neil on igav või kuskilt valutab, siis läheb neil tuju ära.

„Mismoodi, tavalised... Nad on ju joonistatud!" vaidles Rene. „Väljamõeldud asjad ei lenda ringi. Kuidas te seda tegite?"

„Teie abiga," teatas Klaas. „Ise te vaatasite neid. Kui kujutlusvõime vabaks lasta, siis on kõik võimalik. Näiteks vaatad lilli maalil ja äkki nad ongi – hops! – sinu ees. On soe suvi, kõik lõhnab magusalt ja lilled õitsevad... Kunst on nagu sild kahe kalda vahel: ühel pool fantaasia ja teisel päris maailm. Ja palun väga – minu muuseumis käige mõlemal pool nii palju, kui tahate. Kui sa imedesse ei usu, ei juhtu ka sinuga ühtki imet."

„Mõlemal pool..." pomises Rene. Direktor noogutas, näpsas prillid ninalt ja pistis need taskusse. „Raffael, kas teed viimased parandused?"

Raffael noogutas ja sibas vaasiga maali ette. Ta ronis mööda seina üles, hüppas raamile ja haaras pintsli vöölt. Alles nüüd märkasid lapsed, et rotil rippus vöö küljes pisike värvipott. Ta pistis pintsli potti, laskus sabapidi lillede ette ja lisas neile ettevaatlikult kollast; kallutas siis pead, uuris tulemust ja noogutas rahulolevalt.

Järgmisena võttis Raffael samast potist rohelist ja maalis üle märjaks saanud lehed. Seejärel sinist – vaasi jaoks – ja siis pruuni, mis oli sama värvi nagu laud. Lõpuks pühkis rott tagumised käpad puhtaks ja tippis maalile, sabaots pihus. Ta sasis selle kohevaks ja tupsutas laua sabaotsaga kuivaks.

„Braavo!" hüüdis direktor.

Raffael polnud lõpetanud. Ta hüppas põrandale ja sibas õunakausi juurde, võttis potist punast värvi ja maalis tühja kohta mahlase õuna. See paistis erakordselt isuäratav, Anna ja August limpsasid keelt... Järsku kostis eemalt viisakas köhatus.

Raffael jooksis Madonna juurde ja ronis talle õlale. Naine sosistas rotile midagi kõrva ja puudutas murelikult juukseid. Soeng oli kõrva tagant, kuhu inglid lille olid pistnud, koledasti sassis.

Raffael noogutas, pistis pintsli potti ja sähvis kiirete pintslitõmmetega üle maali. Ta lisas pisut pruuni, seejärel kõrva taha roosat ja tupsutas liigse värvi sabaotsaga ära. Seejärel pistis ta pintsli vöö vahele tagasi ja tegi viisaka kummarduse. Madonna silmad lõid särama ja ta naeratas rotile tänulikult.

„Tubli töö!" kiitis härra Klaas ja tõstis Raffaeli taskusse. „Hea, et kord jälle majja sai. Ja palun veel kord segaduse pärast vabandust. Minu majas on see vahel hädavajalik... Keerulistest olukordadest sünnivadki uued algused."

„Mis algused?" küsis Rene.

„Igaühel omad," tähendas direktor ja astus uksest välja.

X

„Mis siis, kui tal on õigus?" sosistas August, kui nad trepist järgmise korruse saali läksid. „Äkki said inglid tõesti maalilt välja, sest meie vaatasime neid. Tänu ettekujutamisele!"

„Muidugi mitte!" turtsatas Rene, kuigi mitte nii kindlalt kui enne. „Päris asju ei pea ette kujutama, neid saab niisamagi näha ja katsuda."

„Alati ei saa," vaidles Anna. „Näiteks pisikuid ja pisikesi putukaid näeb ainult mikroskoobiga. Isa ütleb alati, et me näeme suurest maailmast ainult väikest osa."
„Ma ei mõtlegi teadusasju," ütles Rene ja jäi kolmanda korruse saali lävel seisma. „Aga siin... no vaata ringi! Ainult väljamõeldised!"

Kolmandal korrusel oli kõik hoopis teistmoodi. Kummalised värvilised pildid meenutasid unenägusid ja lõbustuspargi kõverpeeglit. Päikese käes sulavad kellad, praemuna seinal, mees, kelle nina ees õhus hõljus roheline õun... Väärikatest daamidest polnud siin märkigi, kõik oli imelik ja ümber pööratud.

Rene pilk hüples maalilt maalile ja jäi lõpuks pidama ühel sinisel pildil. „No näiteks see siin, tulge vaadake! Nagu unenäost!"

Sinisel maalil seisis imelik naine, kelle keha oli tehtud sahtlitest. Pisikesed sahtlid olid pooleldi lahti, kõige suurem oli välja tõmmatud naise kõhust.

Rene turtsatas, kuid August kirtsutas nina. „Kas tunnete?" ütles ta. „Nagu midagi põleks..."

Anna ja Rene tõmbasid ninaga. Tõepoolest, saalis heljus suitsuving, justkui teeks keegi muuseumis tuld. Ometi polnud siin kaminat, lõkkest rääkimata...

August hüüatas. Sahtlitest naise taga oli valge laik, ja laigu juurest sibasid üle maali väikesed tahmased jäljed. Need tegid tiiru ümber naise, pöörasid siis vasakule ja ronisid üle raamiserva. Edasi siirdusid jäljed üle seina põrandale ja sibasid piki põrandaliistu edasi.

„Ruttu!" hüüdis August ja lapsed jooksid jälgedele järele. Need viisid piki seina, möödusid maalidest ja pöörasid siis vasakule tualettide poole. Meeste WC uks oli irvakil ja jäljed lipsasid pilust sisse. Rene lükkas ukse lahti... ja tardus paigale. Kraanikausi serval seisis pisike kaelkirjak ja kangutas kraani kallal. Looma selg oli üleni leekides ja põles raginal.

„Mis te ootate? Aidake!" hüüdis ta närviliselt. „Kas te ei näe, et ma võtsin tuld?"

Anna jooksis lähemale, keeras vee lahti ja kaelkirjak hüppas kraani alla. Kostis sisinat, kui vesi tule kustutas.

Rene vaatas teda, suu ammuli. „Kuidas sa siia said?"

„Jooksuga," sõnas kaelkirjak. „Mis sa arvasid, et tulin trammiga või?"

„Sa... sa oled sealt maalilt!” hüüdis Anna.” Me tulime jälgede järgi.”

„Nutikad lutikad!” tähendas kaelkirjak ja sikutas kraani kinni. „Mis te siis enam küsite?!”

Aga Rene ei andnud järele. „Kuidas sa maalilt maha said?” nõudis ta.

Kaelkirjak vaatas Renele etteheitvalt otsa. „Nagu ikka – ronisin üle raami ja hüppasin maha. Elaks ma loomaaias, siis poleks sellist asja muidugi tarvis, kõik käiksid ja imetleksid. Aga niipea, kui oled maali sees, ei usu sind enam keegi. Sellepärast ma käingi vahepeal maalilt maas. Siin olen ma täiesti tavaline, isegi normaalne!” Kaelkirjak istus kraanikausi servale ja ohkas. Lapsed jäid kohmetult vait.

„Kas... kas teised teevad ka nii?” küsis Anna lõpuks. „Me nägime ingleid... nemad lendasid ka.”

„Muidugi! Mis sa siis arvasid?” noogutas kaelkirjak. „Karjakaupa ingleid, igasugused kuningad, hobused, Madonna lapsega... Isegi Aadam ja Eeva käivad laupäeviti oma ussiga jalutamas.”

„Pole võimalik..” hüüdis Rene, aga märkas siis kaelkirjaku pilku ja jäi vait. Ta ei tahtnud olla veel üks selline, kes kaelkirjakut ei usu. Aga oli juba hilja.

Kaelkirjak noogutas kurvalt, ajas end libedalt kraanikausiservalt püsti ja ronis põrandale. Pisike keha libises ukse vahelt välja ja temast jäid maha ainult märjad jäljed.

„Pole võimalik, pole võimalik...” ütles Anna etteheitvalt. „Vaata, mis sa tegid! Nüüd ta solvus ja läkski tagasi.”

Rene hammustas huulde ja lükkas ukse lahti, kuid kaelkirjak oli juba kadunud. Nad jooksid välja ja jõudsid maali juurde tagasi. „Vaadake!” hüüdis August.

Valge laik oli kadunud. Selle asemel seisis maalil jälle kaelkirjak, pilk kaugusse pööratud.

Lapsed põrnitsesid maali. „Ma arvan, et ta ei valetanud,” lausus August lõpuks. „Sellepärast nad käivadki pildi seest väljas.”

„Usu jah kõike, mida sulle räägitakse,” teatas Rene. „See on ainult mäng, selle Klaasiga peaosas. Nagu teatris!”

Rene jõudis vaevu lõpetada, kui nende taga köhatati. Lapsed pöörasid ringi ja seisid silmitsi hiiglasuure piibuga, millest tõusis kirsilõhnalist suitsu. Piibu varrel istus direktor ja kõlgutas jalga üle põlve.

„Ku.... kuidas sa sinna said?" kokutas Rene.

„Fantaasia ja tahtejõuga," muigas direktor ja patsutas piipu. „Kui midagi väga soovida, siis on kõik võimalik. No näiteks sa ise, katsu ette kujutada – kelleks sa tulevikus saada tahad?"

Rene kortsutas kulmu, aga ei vastanud.

„Loomaarstiks!" hüüdis Anna. „Nagu vanaema."

Härra Klaas noogutas. „Kui sa tõeliselt soovid ja pingutad, siis võibki see täide minna. Kujutlusvõimel ja tahtmisel on palju jõudu. Nendega tuleb hoolikalt ümber käia."

Direktori jutu ajal hakkas piip aina enam suitsema. Mees vehkis kätega tossu eemale, aga sellest polnud abi. Kirsilõhnaline suits mässis ta tihedasse pilve, kuni ainult kinganinad paistsid. Suitsupilvest kostis ägedat köhimist ja lõpuks hüppas härra Klaas põrandale.

Suits vingerdas maalilt välja ja moodustas laste kohale suure kirsikujulise pilve. August ja Rene hakkasid köhima, Anna tõmbas salli kaitseks nina ette.

„Kõik! Aitab!" hüüdis direktor piibule, aga see tossas kangekaelselt ega kuulanud sõna.

Direktor vangutas pead, tõstis käed ja vingerdas sõrmi suitsu suunas. Esialgu ei juhtunud midagi, aga siis hakkas tossupilv nihelema ja tõusis kõrgemale, päris lae alla. Härra Klaas ei liigutanud ja jälgis kannatlikult, mida suits teeb.

See kogunes tihedaks tumepunaseks pilveks ja rippus kangekaelselt lae all. Kui pilv oli juba peaaegu must, tegi direktor tugeva sõrmenipsu. Suits võnkus ähvardavalt... ja algas pöörane sadu. Pilvest ei sadanud aga vihma, vaid rabinal mahlaseid kirsse. Keset kirsivihma seisis direktor ja müristas naerda.

Vähehaaval jäi sadu väiksemaks. Kirsse tuli veel ainult üksikuid ja viimaks heljus lae all üksnes pisike hele pilv. Siis potsatas põrandale viimane kirss ja sadu lõppes. Lapsed seisid liikumatult marjahunnikute keskel, suud ammuli.

Härra Klaas korjas maast suure mahlase kirsi. „Proovige! Just täna said valmis."

Anna ja August kükitasid ja pistsid kumbki kirsi põske. Rene valis ühe väikese ja nuusutas seda kahtlustavalt. „Nagu päris..."

„Muidugi päris," muigas direktor. „Ega sa ometi mõelnud, et see on mäng, nagu teatris?"

Rene hammustas. Kirss pritsis mahla ja maitses imehea. Direktor haaras aga peotäie marju, põikles kirsihunnikute vahelt läbi ja hüples trepi poole.

Lapsed tormasid mehele järele ja tardusid lävepakul paigale. Härra Klaas istus järsul trepikäsipuul ja vihises mööda seda üles. Enne kui nad midagi öelda jõudsid, hüppas mees maha ja kadus viimasesse, ülemise korruse saali.

XII

Lapsed jooksid direktorile järele ja leidsid end katuse alt. Kui eelmises saalis olid maalid kummalised, aga üsna fotode moodi, siis siin oli kujutatud tuttavaid asju, aga hoopis teistmoodi kui päris elus. Seintel rippusid punased hobused, roosa järv ja täpiline sadamakai. Anna seisatas, et imetleda kaunist järvepeegeldust, August uuris aga siniseid purjekaid, mis õõtsusid vaikses lahesopis.

Rene ei jäänud kaksikuid ootama ja sammus otsemaid direktori juurde. Tal oli plaan mehega sotid selgeks rääkida. Direktorit nähes aga Rene tahe rauges. Härra Klaas seisis oranžikirju maali ees ja tundus murelik. Pildil oli sild hirmunud mehega, taamal leegitses õhtune päike. Mehel olid silmad pahupidi peas ja ta tundus väga õnnetu.

„Kuidas läheb?" küsis direktor. „Kas kõht jälle valutab?" Kuju sillal pööritas silmi. Härra Klaas noogutas kaastundlikult.

„Mis tal viga on?" küsis Rene.

„Nälg ja kõhukinnisus," tähendas Klaas, „juba viimased sada aastat." Kuju noogutas, patsutas kõhule ja ulgus mornilt. „Aga ka selle vastu saab abi..." tähendas direktor ja poetas maalile peotäie kirsse. Mehe silmad lõid särama ja ta asus marju nosima.

„Ta on kole üksildane ka," lisas direktor, „talle kuluks hädasti sõber ära. Kujuta ette, siin kogu aeg üksinda rippuda... endal hakkaks ka kurb." Ta patsutas Rened õlale ja astus eemale.

Rene vaatas meest ja neelatas. Üksildus oli talle hästi tuttav. Ka tema tundis end alatasa õnnetuna, eriti nüüd, kui ema oli kaugel. Ta astus lähemale ja kuulis Anna häält. „Rene, kus sa oled? Lähme edasi!"

„Minge ise, ma tulen kohe järele," vastas Rene ega pööranud maalilt pilku. Mehe nägu kõneles ärevusest, igatsusest ja üksildastest hetkedest. „Kunst räägib päris tunnetest," meenusid Renele direktori sõnad. „Kas mõistad?"

Rene noogutas. Ka tema igatses ema järele, Krantsi järele, õest-vennast rääkimata. Ta soovis igal hommikul, et leiaks endale päris sõbra, sest samamoodi nagu mees pildil, ei tahtnud ka tema üksi olla. Võib-olla on selliseid inimesi veel, mõtles ta, võib-olla on neid isegi täitsa palju.

Selle mõtte juures hakkas Renel palju kergem. Ta tõusis kikivarvukile ja küünitas end meheni. „Aitäh sulle! Ma tulen veel kindlasti tagasi." Seejärel pööras ta ümber ja hõikas: „August! Anna! Kus te olete?"

Ukse varjus seisev härra Klaas naeratas.

XIII

„Anna! August?" hüüdis Rene uuesti, kuid tühi saal kajas vaikuses vastu. Ta astus trepile ja piilus üle käsipuu, kuid sealtki ei paistnud kaksikuid.

Rene jäi mõtlikult seisma. Järsku kuulis ta eemalt imelikku häält. Keegi mängis pilli, aga see kääksus kurvalt ja kaeblikult. Rene järgnes häälele ja avastas saali tagumisest otsast trepi. See suundus järsult üles ja pööras siis nurga taha. Seinal seisis silt „AJUTINE VÄLJAPANEK". Rene ronis trepist üles ja leidis end väikesest toast.

Ruumis oli jahe ja hämar, ükski lamp ei põlenud. Seinal rippus valgustatult üksainus maal ja selle ees seisid kaksikud.

„Siin te oletegi!" hüüdis Rene, aga August surus sõrme huulile. „Tššššš!"

Rene astus lähemale ja silmitses pilti. Lumisel väljal seisis mees hiiglasuure tšelloga, õnnetu nägu peas. Mehe kõrval seisis tühi toolike ja ta piidles seda närviliselt.

„Ta on kadunud! Kadunud!" pomises ta, endast väljas.

„Mis on kadunud?" küsis Rene.

Kaksikud vaatasid Renele üllatunult otsa, aga too ei pööranud mehelt pilku.

„Kits,” kuulsid lapsed äkki selja tagant Raffaeli häält. „Tal on kits kadunud. See elukas ei seisa üldse paigal ja laseb päevad otsa mööda muuseumi ringi. Direktori reegel, et maalilt võib maas käia ainult õhtuti... sellest on tal täitsa ükskõik. See kits on veel hullem kui need inglid. Aga no mis sa teed, kitse aru on kitse aru!” vangutas rott pead.

„Ah kits...” pomises Anna ja kükitas. „August ja Rene! Vaadake!”

Poisid kummardusid ja märkasid tumedal põrandal sadu kitsejälgi. Need tegid saalis mitu tiiru ja suundusid siis uksest välja.

„Me otsime ta üles,” ütles Rene mehele. „Ära üldse muretse.” Pillimehe silmad lõid särama ja ta noogutas lootusrikkalt.

Lapsed jooksid, Raffael kannul, kitsast trepist alla ja möödusid sillal seisvast mehest. Jäljed suundusid läbi saali klaasist trepile ja lapsed jooksid alla.

Teisel korrusel oli kits peatunud ja kirsse söömas käinud. Kiuslik piip ei tossanud enam, kuid marjad vedelesid endiselt põrandal. Kits oli uurinud kaelkirjakut ja teinud mõned tiirud marjahunnikute vahel. Saali nurgast leidsid lapsed kuhja lömmis kirsse ja värsked pabulad. Raffael ohkas nördinult ja surus käpa ninale. „Edasi! Ärge hingake!"

Kleepuvad kirsimahlased jäljed suundusid tagasi trepile ja suundusid alla esimesse saali. Lapsed jooksid nende järel, möödusid õunakausist ja kuningate pildireast. Lillemaali ees oli kits pikemalt peatunud ja seina kriipinud, mitu õit oli kadunud. Aga kitse ei paistnud ka siin kusagilt. Põrandal oli vaid paar roosakat jälge.

Ja siis, inglimaali ees, lõppesid ka need järsult ära. Kitsest polnud märkigi.

XIV

„Mis me nüüd teeme?" küsis Anna pettunult.

„Võib-olla ta tuleb ise tagasi, kui me natuke ootame?" pakkus August.

„Kahtlane," arvas Rene. „Me ei saa ju siin lihtsalt tervet päeva passida. Lähme vaatame parem uuesti üles, äkki tuleb mõni muu mõte."

Lapsed ronisid tagasi kõige kõrgemale korrusele ja jäid pettunult seisma. Kitse polnud endiselt ja mees seisis üksipäini maalil. Ta tõstis samme kuuldes ootusärevalt pilgu, kuid Rene raputas pead. Mees vajus norgu ja kaksikud istusid ohates maali ette põrandale.

„Me peaks midagi muud välja mõtlema..." pomises August ja kratsis kukalt. Ta mõte eksles saalist saali ja jäi lõpuks peatuma inglitel. Küll neil vedas, et härra Klaas just sel hetkel sisse astus. Ja siis meenusid talle direktori sõnad. „Kujutlusvõimel ja tahtmisel on palju jõudu... Tuleb nendega ainult hoolikalt ümber käia."

Augusti pähe kerkis hullumeelne mõte. See tundus võimatu, liiga lihtne, aga ta ei saanud seda enam peast. Pealegi, mis ikka juhtuks, kui nad prooviksid? Kaotada polnud midagi. Ta nihkus Annale lähemale ja sosistas:

„Mis sa arvad, kui me prooviks kitse ette kujutada? Mäletad, direktor ütles mitu korda, et kujutlusvõimel on palju jõudu..."

Anna ei mõelnud pikalt. „Proovime."

Kaksikud surusid silmad kinni ja katsusid ette kujutada, kus kits olla võiks. Mõte liikus saalist saali, ronis korruste vahel ja hüples rahutult üles-alla. Anna avas silmad ja raputas pettunult pead. „Ei tööta," pomises ta.

„Mis ei tööta?" astus Rene lähemale.

„Ettekujutamine," ohkas August. „Me mõtlesime, et proovime teha, nagu direktor rääkis."

Rene põrnitses kinganinasid. „Võib-olla... kuulge, mis oleks kui me prooviksime kõik koos? Nagu õpetaja hommikul ütles, et koos on lihtsam ja parem." Ta astus kaksikute hämmeldunud pilgu all maali ette. „Noh, kas tulete?"

Anna ja August noogutasid sõnatult ja seisid Rene kõrvale.

„Ärge kiirustage," sosistas selja tagant Raffael. „Rahulikult!"

Lapsed keskendusid ja katsusid kõigest väest ette kujutada, kus kitseke end peidab. Esialgu ei juhtunud midagi – murelik pillimees seisis endiselt maalil keset lumist maastikku. Ent mida kauem nad vaatasid, seda enam ärkas maal ellu. pillimehe taga majakestes süttis valgus, talvistes akendes plinkisid hubased tuled. Korstnad suitsesid, tume pilv sõudis täiskuu eest eemale... ja siis Rene nägi.

„Vasakul!" hüüdis ta. „Vaadake üles!"

Anna ja August kissitasid silmi ja nüüd nägid ka nemad. Lumisel katusel valendasid väiksed kitsejäljed ja kadusid korstna varju.

„Ta on majakatusel!" hüüdis Rene mehele. „Läks redelist ega saa enam alla."

Pillimees pöördus, jooksis lähemale – ja tõepoolest. Korstna tagant kostis heledat möögimist. Hetk hiljem ilmusid nähtavale pisikesed teravad sarved. Kits seisis arglikult jäisel katusel ja värises külmas öös.

„Sa mu lollike! Mistarvis sa sinna ronisid?" hüüdis mees õrnalt ja vangutas pead. „Lase liugu, ma püüan su kinni. Tule-tule, ära karda!" Ta seisis katuseräästa alla, ajas käed püsti ja noogutas kitsele.

Rene tundis, kuidas kurgus kipitab. Ta mõtles öödele, mil ta voodis lamades ema igatses ja kooli vahetundidele, kus ta oli alailma omapäi, üksinda enda eest väljas.

Kits tõrkus hetke, aga hingas siis sisse, toetas taguotsa maha ja liugles üle jäise katuse, mehe käte vahele. Kindlalt süles, mökitas ta õnnelikult ja surus pea mehe õlale nagu hirmunud laps. Nende hingeõhk auras külmas talveöös, aga tunne südames oli ütlemata soe. Mees paitas hellalt kitsekest ja noogutas tänulikult lastele.

Rene neelatas. Tema silme ette kerkisid ema, vanaisa, vanaema, ja isegi õpetaja Robert. Ja siis, täiesti ootamatult, tundis Rene peopesas puudutust. Ta pööras pead. August vaatas Renele otsa ja noogutas julgustavalt. Rene nägu läks naerule... ja siis haaras ta Augusti käest. Poiste käepigistus oli tugev ja soe.

Nende taga naaldus seinale härra Klaas ja noogutas rahulolevalt. Ta viskas viimase pilgu lastele ja astus siis hääletult ruumi tagumisse otsa.

Seal, valgustamata seinal, seisis veel üks maal ja direktor tundis selle sisu hästi. Sajad trepid looklesid üles ja alla, keerutasid ümber hoone ja kadusid sügavale majja. Härra Klaas pühkis jalad puhtaks, hüppas trepile ja hakkas allapoole ronima. Kostis õrn kõlksatus, midagi pudenes põrandale.

Kõlksu kuuldes pöörasid lapsed ümber ja jooksid lähemale. Direktorit oli maalil veel ainult vaevu näha. Renele näis, et väike kuju maalisügavusest viipas neile ja tõstis mehele hüvastijätuks käe. Siis astus direktor viimased sammud ja oligi kadunud.

Lapsed seisid tardunult maali ees. Ühtäkki Rene hüüatas ja kükitas maha. Maali ees põrandal lebasid prillid, vasak klaas raamist väljas. Polnud mitte mingit kahtlust – need olid direktori omad.

XV

Rene haaras prillid ja puudutas raami. „Mis me nendega teeme?" küsis ta lõpuks.

„Siia jätta pole vist mõtet," arvas Anna. „Viime infolauda." Rene libistas sõrme üle lahtise klaasi ja pistis prillid taskusse. „Ma lasen nad vanaisal enne ära parandada." Kaksikud noogutasid ja siis heitis Anna pilgu seinakellale.

„Juba kaks!" hüüdis ta. „Me peame minema..."

Lapsed jätsid pillimehega hüvasti ja astusid saalist välja.

„Mis maali me tunni jaoks võtame?" küsis Anna, kui nad trepist alla lonkisid.

Rene jäi mõttesse ja ta silme ette kerkis mees sillalt. Mis oleks, kui... Siis aga raputas ta pead. Ei, üksildane mees jäägu vaid neile omavahele, otsustas ta.

„Võtame selle kitsega," pakkus August õhinal. „Siis saame teistele ka rääkida, kuidas me ta päästsime."

Muuseumi vestibüülis valitses vaikus, kogu klass oli juba õues. Üksnes Robert nõjatus infolauale ja luges ajalehte. „Lõpuks ometi!" hüüdis ta. „Ma juba mõtlesin, et kuhu te jääte. Noh, kas maali leidsite?"

„Leidsime," noogutasid lapsed ja vaatasid üksteisele muiates otsa.

„Suurepärane, siis on minek!” tähendas Robert ja lapsed astusid õue.

Sadu oli järele jäänud. Park auras pärastlõunases päikeses ja muutis vihmast pärlendavad puulehed säravaks. Kõikjalt kostis hõikeid ja naeru, jooksmist ja sebimist.

Laste kohal, tammepuu võras, istus lumivalge papagoi. Lind saputas tiibu, silmitses lapsi ja pilgutas neile silma.

August võpatas. „Pole võ...”

„Võimalik?” muigas Rene. August turtsatas naerda. Kihistamine paisus laginaks ja peagi olid kõik kolm naerust kõveras. Nad ei märganud üldse, kuidas papagoi tiibu saputas ja lahtisest muuseumiaknast sisse lendas.

„Tundub, et teil on täna koos eriti lõbus,” ütles õpetaja Robert ligi astudes. „Kas ma saaks ka seda nalja kuulda?” Aga siis köitis miski ka tema tähelepanu ja mehe suu vajus ammuli. Muuseumi ülemise korruse aknal istus valge papagoi ja noogutas Robertile nagu vana sõber.

Õpetaja pööras lastele selja ja pistis käe taskusse. Ta sõrmed puudutasid midagi pehmet, midagi õrna ja kohevat. Robert tõmbas välja hõbedase linnusule ja viipas papagoile vastu.

XVI

Vanaisa istus parajasti töölaua taga, kui välisuks paukus. Rene astus tuppa ja seisis vanaisa laua äärde.

„No tervist! Kuidas läks?" küsis vanaisa. „Kas muusemis oli põnev?"

„Jaa," noogutas Rene ja tõstis lauaservale härra Klaasi prillid. „Kas sa parandad need ära?"

„Ikka, kuidas siis muidu," heitis vanaisa raamile kiire pilgu. „Kelle prillid need on?"

Aga Rene oli aga juba kadunud. Vanaisa kehitas õlgu ja kruvis edasi.

Kui eelmine töö valmis, haaras vanaisa laualt Rene prillid. Ta uuris neid tähelepanelikult, haaras siis luubi ja kummardus kulmu kortsutades lähemale. Siis tõstis ta raami ettevaatlikult toosi ja tõusis laua tagant.

„Rene!" koputas ta poisi uksele. „Kas ma võin korraks sisse tulla?"

Uks paotus ja Rene torkas pea välja. „Nojah. Mis on?"

„Räägi mulle, kust sa need prillid said," uuris vanaisa tõsiselt.

Rene tõmbus ukselt tagasi. „Miks sa küsid?"

„Need prillid... Rene, see on väga haruldane raam. Ma pole selliseid kunagi oma silmaga näinud. Ja klaasid... täiesti tundmatu materjal, tänapäeval ei tooda sellist ükski tehas. Ma ei oska isegi arvata, millest nad tehtud on, aga klaas see küll pole." Mees vaatas poissi tõsiselt ja nõjatus uksele. „Rene, seal muuseumis täna, ega sa ometi...?"

„Mida? Et kas ma panin need pihta või?"

Vanaisa lõi silmad maha. „Vabandust, et ma nii... Aga need on tõesti väga haruldased prillid."

Rene tõmbas ukse lahti ja vaatas vanaisale tõsiselt otsa. „Et sa teaks, siis ei – roheliste vuntsidega läbipaistev direktor muuseumist unustas need maha. Ja siis ma mõtlesingi, et toon nad sulle."

Vanaisa vaatas Rened, kulm kortsus. „Läbipaistev? Roheliste vuntsidega?"

Rene noogutas. „Kunstimuuseumi direktor härra Klaas. Ta võttis meid muuseumis vastu ja näitas maja. Prillid kukkusid maha, kui ta maali peale ronis ja sinna sisse ära kadus. Päriselt ka." Rene kehitas õlgu. „Helista õpetajale, kui sa mind ei usu."

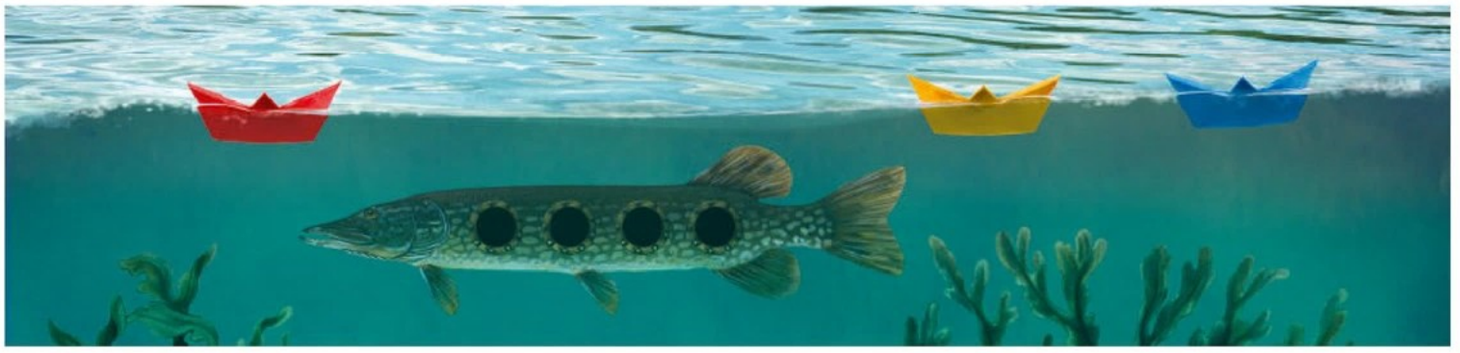
Vanaisa silmitses üllatunult Rened ja prahvatas siis naerma. „Olgu siis pealegi," pilgutas ta silma. „Roheliste vuntsidega direktori prille, kes maali sisse kaob, on mul au parandada."

Vanaisa läks elutuppa tagasi ja vangutas kergendustundega pead. „Või roheliste vuntsidega direktor! Läbipaistev! Ei ole midagi, mammal oli õigus... iga asi läheb ükskord üle." Paokil ukse tagant kostis Rene rõõmus hääl, ta rääkis telefoniga.

Vanaisa oli vaevalt töölaua taha istunud, kui kuulis Rene samme. „Me lähme Anna ja Augustiga jõe äärde," hüüdis ta. Välisuks paukus ja Rene ratas kriuksatas. Vanaisa nõjatus seljatoele ja keerutas prille enda ees. Luubi asemel haaras ta laualt telefonitoru.

„Halloo, kas õpetaja Lepik?... Tervist... Rene vanaisa..." Telefonitorust kostis Roberti hääl ja vanaisa noogutas. Jajah, kõik on kenasti... EI, sugugi mitte, mitte midagi tõsist. Ta tahtis lihtsalt küsida ekskursiooni kohta, sinna muuseumisse... „Seda et... ma siin omaette mõtlesin, et kes teil seal küll lapsi juhendas... Kas tõesti? Kena-kena! Lausa direktor isiklikult!"

Vanaisa kuulas torust Roberti sõnu ja ta nägu läks naerule. Rene ei olnud luisanud. Poisil oli lihtsalt elav fantaasia.

XVII

Kui Rene järgmisel hommikul asju pakkis, ulatas vanaisa talle prillitoosi. „Ole hea," sõnas ta ja pilgutas silma. „Roheliste vuntsidega direktorile."

Rene naeratas ja pistis karbi kotti. „Aitäh!"

Pärast tunde olid Rene ja kaksikud esimesed, kes klassist välja lippasid. Nad hüppasid rataste selga ja keerasid peagi kitsalt pargiteelt muuseumi ette.

„Oled sa kindel?" kahtles Anna rattalt maha ronides.

„Kindel," noogutas Rene. „Lähme sisse!"

Muuseumis valitses kummaline vaikus. Rene toetas koti tühjale kassalauale ja otsis taskust prillitoosi.

„Keda ma näen! Milline rõõm!" kostis lae alt järsku direktori hääl. Härra Klaas tuiskas mööda käsipuid alla ja maandus otse laste ette.

„Teil jäid need eile maha," ulatas Rene lõpuks mehele prillid. „Vanaisa tegi need õhtul korda, üks klaas oli välja tulnud."

Direktor silmitses Rened kissis silmil. „Tänan väga," noogutas ta, „aga jäta nad parem endale. Mälestuseks ja meeldetuletuseks. Kujutlusvõimel on palju jõudu, mäletad? Kes imedesse usub, sellega juhtuvadki imed."

Rene noogutas härra Klaasile. „Mäletan. Aitäh!”

Vaevalt jõudis ta direktorit tänada, kui mehe õlale lendas papagoi. Lind sosistas mehele midagi kõrva ja juba järgmisel hetkel vihises härra Klaas jälle mööda trepikäsipuud üles. „Pole tänu väärt,” kostis lae alusest hämarusest vastuseks. „See ongi minu töö.”

Lapsed jäid veel hetkeks seisma ja astusid siis uksest välja. Katuseserval jälgis neid papagoi, haaras ajalehe ja tõusis tiibu rapsides lendu.

9 789949 935383